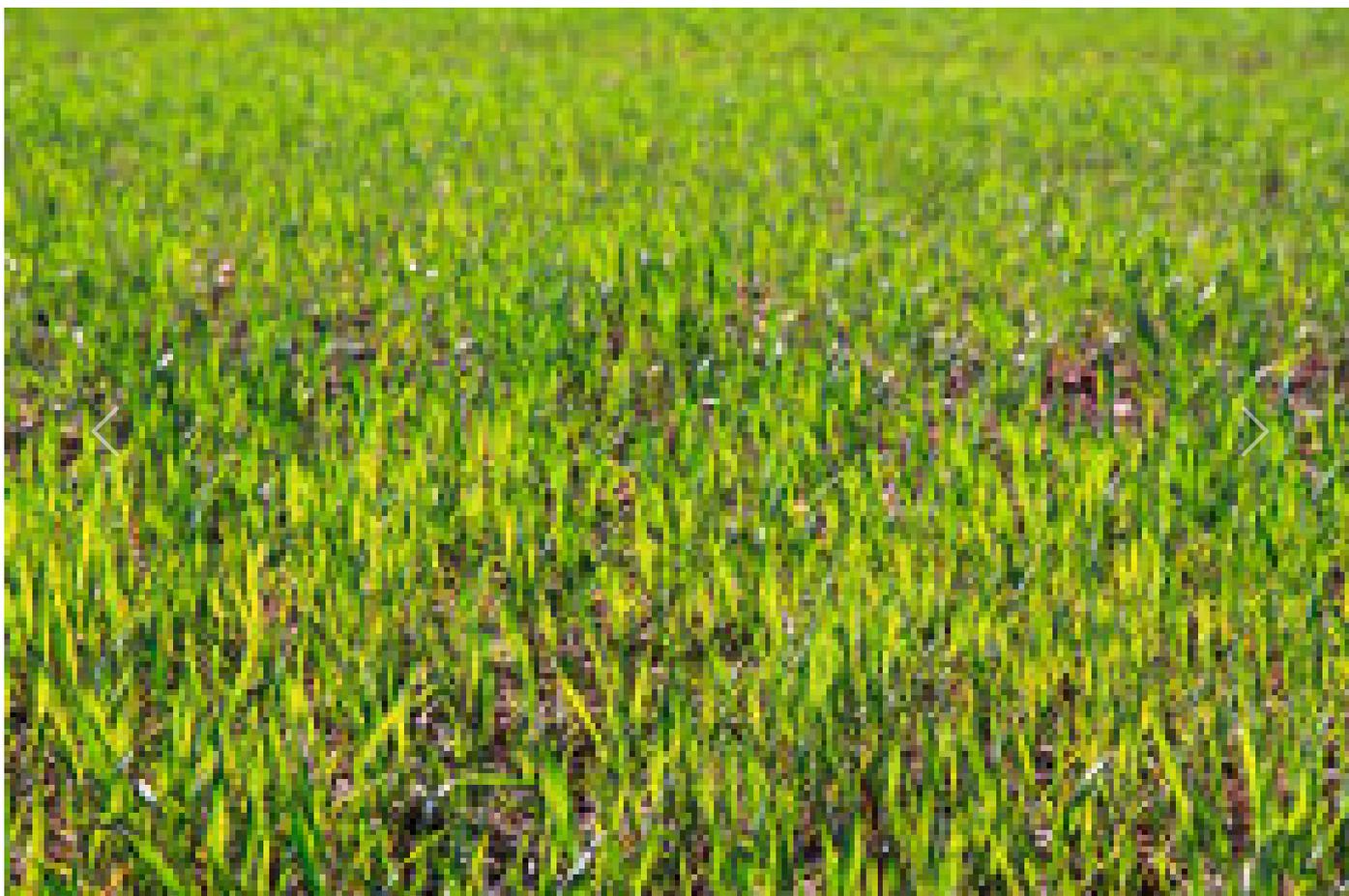

Ефектът от защитата на пшеницата, ечемика и рапицата от вредители през пролетта ще лимитира добива

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 26.01.2014 *Брой:* 1/2014

Пшеницата, ечемикът и рапицата са полските земеделски култури с най-дълъг вегетационен период. Тази им биологична характеристика, ако не друго, със сигурност означава, че вниманието към ефективната им защита от вредители – болести, плевели и неприятели, е задължително да бъде прецизна, научнообоснована и максимално точна. Растителното здраве, осигурявано в продължение на около 9 месеца, в условия на променлива и несигурна биотична и абиотична факторна среда, е ключът за реализиране на максимално големи и качествени добиви от тези култури, за добри печалби и висок индекс на успешност. Пролетните растителнозащитни практики са част от цялостния технологичен проект за постигане на устойчив растеж на производството. Какви са тенденциите и опциите в

отделните сегменти на комплексния многофакторен растителнозащитен инженеринг? Свидетели сме, че растителната защита в глобален план навлиза с бърз темп в качествено различна обстановка. Какъв е профилът на тази нова ситуация?

Климатичните промени префасонират визията, поведението, активността и действията на вредителите. Те еволюират, променят се и увеличават степента на устойчивостта си във всички посоки. Друга реална заплаха за екосистемите, тероара и земеделското производство е инвазията на чуждоземни растителни и животински видове, осъществявана с помощта на свободното движение на стоки и хора по света. Има и трето, с нашенски адрес. Тотално обърканите сеитбообороти и неконтролираното използване на земята усложняват фитосанитарната обстановка. Аграрното производство в България определено не се съобразява с биологичните изисквания за строго редуване на културите, а с търговската конюнктура и бързата печалба. Има ли българската растителнозащитна практика производствен капацитет и професионален опит да отговори на новите предизвикателства? Да вземем за пример случващото се в сегмента борба с болестите в житните култури. Използването на фунгициди вече е категорично осъзната необходимост.

Разликата е, както казват някои, от земята до небето! При успешна фунгицидна “атака”, чиято цел е превенция срещу очакван инфекциозен натиск, се капитализират Един пример, който подкрепя твърденията на проф.Бобев. Каква е разликата между превенция и няколко ползи. Действието на препаратата е максимално, пести се ресурс – времеви и финансов, постига се необходимия здравен резултат. Но цялата тази процедура изисква агрономическо присъствие, агрономическо участие! Всяко друго действие извън тази схема е чиста проба презастраховане. Което в повечето случаи е стрелба в тъмно – пилеят се средства без никакви гаранции за очаквано добър финал. Известни са у нас не един и два случая, когато заради некомпетентност, заради нисък праг на професионализъм са били компроментирани световни върхове постижения и в агрохимията, и в селекцията. У някои наши именити и популярни едри арендатори и собственици на земя битува странното становище, че агрономическото присъствие не е задължително условие, за да бъдеш успешен земеделец. Има големи производители, които “овладяват тайните” на растителната защита с помощта на вездесъщия Интернет и с безкрайни разговори по мобилните телефони с побратими в бранша. Това е несериозно! Така или иначе качествено растително здраве не може да се постигне с любителски занимания във виртуалното пространство. Профанизацията в тази много деликатна, наукоемка и отговорна област е пагубна! Въпросът за вопиющата потребност от висок професионален капацитет в растителната защита съвсем не се изчерпва с екзотичните и смущаващи мисловни процеси у един или друг голям арендатор. По-важното е има ли шанс и перспективи един съвсем обикновен земеделски производител, който по една или друга причина няма агрономическо образование, а силно желае и изпитва нужда да се образова в тази прозаична според някои област. Националната служба по растителна защита на практика беше смачкана, обезличена и обезкостена от предишното правителство и сега в качеството си на сектор в БАБХ скромният ѝ ресурс е ориентиран към пазарния и фитосанитарния контрол и употребата на препарати за

растителна защита на полето. Не е за вярване, но се намери един човек, който се опитва да събере парчетата от погрома и да възстанови идентичността и легитимността на държавната служба. По всяка вероятност няма да получи подкрепа, ще го стопират и ще се освободят от присъствието му. Националната служба за съвети в земеделието, сформирана по образ и подобие на най-добрите европейски образци, е неспасяемо дескредитирана. Земеделските институти от системата на Селскостопанската академия? За още по-голямо съжаление тези някогашни научни звена със страшна сила съществуват единствено на книга и в...спомените. Независимо от обстоятелството, че и настоящият министър на земеделието и храните, и сегашният председател на СА, дойдоха на тия високи постове от академичните аграрни среди. Научните екипи/определението научни е само за благозвучие и някакъв престиж, щото поне от четвърт век в споменатите институти наука е последното нещо, което се прави там/живеят с единствената мисъл, лутаща се между крехката надежда и силните страхове дали следващия месец ще си получат мизерните заплати. Случилото се с Института за защита на растенията, който има отношение към темата в тази статия, само потвърждава казаното до тук. Стигаме в качеството си на държава, членка на ЕС, до мощно раздуханата научна стратегия за обучение през целия живот. България за седем години присъствие в обединеното европейско пространство не сколаса да финализира институционално тази прехвалена супер магическа формула за доживотно пристрастяване към трупане на знания, за да си винаги в час и в крак с времето. Друг е въпросът, ако наистина някога тази система бъде задействана на българска почва, колко ли едрогабаритни арендатори и земевладелци ще се възползват от нея? Ще имат ли тези хора с прекалено високо самочувствие мотивацията и хъса да седнат на "чиновете" и някой да им налива с "фуния" агрономически знания? Да споменем нещичко и за реализацията на агрономическите кадри, които "произвежда" Аграрния университет в Пловдив. Факт е, че в българското земеделско пространство инженерите, докторите и учителите, взети поотделно, са повече от агрономите. Този феномен упорито мачка агрономическата професия и продължава да не смущава съответните управленски институции, браншови организации/ председателят и зам.председателят на Националната асоциация на зърнопроизводителите в България, например, са инженери/ и неправителствени формации. Комай на нашия неизвестен, скромнен и безличен земеделски производител, петимен за знания, остават само техническите срещи, които организират агрохимическите компании и на полето, и в залите. Тези мероприятия, част от маркетинговия календар на търговците на препарати за растителна защита обаче не са образователни формати, нито квалификационни курсове, още по-малко обучителни сесии. Това са чисто информационни панели, демонстрират качествата, действията, резултатите и предимствата на продуктите на съответната фирма.

Връщам се на основната тема. На старт е защитата на житните култури и рапицата през пролетта. Отворих дума за борбата с болестите в пшеницата и ечемика. В тази връзка ще добавя, че нетипичната зимна обстановка през декември и януари ще провокира в максимална степен вредоносния потенциал за нетрадиционни проявления и изненади от всякакъв характер и посока. Освен активирането на целия инфекциозен фон в есенните житни посеви има индикации, че е реална опасността, имайки предвид необичайно

високите температури, плевелната асоциация да генерира допълнителна енергия за мощен рестарт. Не бива да се изключва и каламитет на мишевидните гризачи – потенциал и благоприятни условия не липсват! Опасно е да се неглежира обстановката около армията неприятели в рапицата, чието поведение, свързано с популационната численост и миграцията, много лесно може да ескалира, да излезе от контрол, и да “овършее” на бърза ръка бъдещата реколта. Прогнозата е, че през тази пролет защитата на житните култури и рапицата ще бъде лимитиращият фактор за постигане на високите цели в производството. Време е този интензивен и качествен растителтозащитен капитал да сработи на бързи обороти и на българската нива, така, както навсякъде из Европа. Целим се високо, тръгнали сме да създаваме модерно, конкурентно и печелившо земеделие, но без ефективна високотехнологична растителна защита, на чието кормило да стоят професионалисти, това не може да се случи!